

Verkkoviihdettä kulttuurinnäköisille

Hanna Partanen

Erilaiset historian ja kulttuurin alan verkkonäyttelyt, digitaaliset arkistot ja media -kirjastot ovat nykyään ennemminkin sääntö kuin poikkeus. Niitä pulpahtelee museoiden internetsivuille enemmän kuin yksi ihminen ehtii ikänään katsella. Laadukasta, ajatuksella tehtyä jälkeä on helppo löytää melkein minkä tahansa suuremman museon sivuilta. Siksi tulee helposti unohdettua, että viihdyttävään virtuaalipakettiin koottua tietoa löytyy Internetistä yhdestä jos toisestakin paikasta.

Ensimmäisenä kohdalle osuu Ylen Elävä Arkisto, johon on taltioitu lyhyitä ja pitkiä video- ja ääninäytteitä eri vuosikymmeniltä. Sivut on jaettu loogisiin kokonaisuuksiin, on kotimaa, ulkomaat, urheilu, koti ja vapaa-aika sekä lapset. Parhaiten tietoa löytyy kuitenkin etusivun oikean laidan valikosta, jossa arkiston sisältöä voi selata vuosikymmenen tai henkilön mukaan. Näissä arkiston laajuus käy vasta toden teolla ilmi ja tarjolla olevan materiaalin määrä hätkähdyttää. Selaamalla jonkin tietyn vuosikymmenen materiaalia saa paitsi käsityksen ajasta itsestään, myös ajan mediasta ja sen mielenkiinnon kohteista – milloin esimerkiksi kansallistunne oli arvossaan tai milloin rajojen rikkominen ennemminkin sääntö kuin poikkeus.

Elävä arkisto on mainio vaihtoehto tavalliselle television töllötykselle. Katsottavasta ja kuunneltavasta ei todellakaan tule pula. Huonona puolena mainittakoon, että arkisto vaatii kuvanäytteiden kanssa suhteellisen nopean laajakaistayhteyden, hiemankin hitaammalla yhteydellä kuvaa saa tihrustaa hyvin pienestä ruudusta tai katsella nykivää ja suttuista, hieman suurempaa kuvaa. Ikävältä kuulostavat myös Ylen suunnitelmat rajoittaa Elävän arkiston käyttöoikeuksia siten, että jatkossa sitä saisivat käyttää vain tv-luvan maksaneet. Rajoittaminen olisi kyllä mitä mainioin tapa vesittää koko ajatus kaikille avoimesta kulttuuriperintöarkistosta.

Elävä arkisto ei ole Ylen ainoa satsaus verkkopalveluihin. Avoimen yliopiston Arjen historia – sarjaan liittyvä Eilisvisio on edelleen hauska ja opettavainen paketti, vaikka edustaakin jo hieman vanhempaa polvea. 1900 – luvun historiaa käsittelevillä sivuilla aihealueet on ryhmitelty erilaisille navigointia helpottaville aikajanoille. Niiden avulla on helppo vertailla vaikkapa kylpyhuoneen tai kauppojen kehitystä vuosisadan mittaan. Eilisvisio on viihdyttävä ja riittävän suppea kärsimättömällekin netinkäyttäjälle, mutta tekstit ovat paikoin turhankin yleistäviä ja suurpiirteisiä. Myös ruudulle hyppivät animaatiohahmot ovat välillä hieman liikaa. Yle on Elävän arkiston ja Eilisvision lisäksi vastuussa myös Kansallisesta äänigalleriasta, jossa voi kuulla ääninäytteitä niin västäräkin laulusta kuin urheiluselostuksistakin. Ajatus on mainio, sillä äänen historiaa tulee harvemmin kaivanneeksi ennen kuin sitä on saatavilla.

Kaupunkien historiaan voi tutustua kahdenkin varsin mainion sivuston kautta. *Monta kertaa kaupunkiin* on hanke, jolla on pyritty tuomaan taidetta mahdollisimman monien ulottuville. Sivut on toteutettu yhteistyössä Valtion taidemuseon, Kehyksen, Kuvataiteen keskusarkiston ja sekalaisen museojoukon kanssa. Ei siis ole kyse minkään yksittäisen museon voimainponnituksesta. *Monta kertaa kaupunkiin* käsittelee kaupungin historiaa, sen kokemisesta ja tuntemista raikkaasti ja oivaltavasti. Sivut on puettu nk. aihekarttojen muotoon, jossa asioiden yhteyksiä toisiin asioihin on helpompi ymmärtää. Lähestymistapa tekee kyllä oikeutta asioiden monimutkaiselle ja moniulotteiselle luonteelle, mutta voi olla rutinoituneelle netinkäyttäjälle sekava. Metrokartaksi naamioitunut, kaupungin kokemista

käsitlevä *Tunnereitistö* sen sijaan vaikuttaa alkukankeuden jälkeen virkistävältä tuttavuudelta. Sivun ulkoasu tosin herättää oitis tunteen, että nyt puhutaan Helsingistä ja kaupungista synonyymeinä. Helsinkiin pääsee uppoutumaan kuitenkin ehkä parhaiten *Helsingin hehku* – sivustolla. Opetusviraston tuottama kokonaisuus keskittyy Helsingin vuosien 1808 – 1945 väliseen historiaan ja on miellyttävä – vaikkakin tekstipainotteinen kokonaisuus.

Historiaa ja kulttuuria on mukava katsella ja kokea kotoisesti oman tietokoneen äärellä, mutta viihdyttävyyttä hyödyntäviä tietopaketteja on tehty Suomessa oudon vähän museoiden ulkopuolella. Miksi ihmisistä ja kulttuurista kiinnostunut ihminen haluaisi tietonsa yhtään sen tylsemässä muodossa kuin kukaan muukaan? Verkossa tuntuu olevan mielin määrin historiaan ja kulttuuriin keskittyneitä sivustoja, jotka pyrkivät suuntautumaan ammattilaisyleisölle tai opiskelijoille, mutta hyödyllisen asian ja yleisluontoisen tiedon välissä roikkuvat lopputulokset eivät palvele oikein ketään. Parempi vaihtoehto saattaisikin olla reilu viihteellisyyteen panostaminen. Viihteellisyys saattaa kuulostaa jonkun korvissa päivän kirosanalta, mutta totuus on, että sillä on mahdollista saavuttaa huomattavasti laajempi - ja tyytyväisempi yleisö kuin asiapitoisella paapatuksella.

<http://www.yle.fi/elavaarkisto/>

<http://www.yle.fi/arjenhistoria/index2.html>

<http://194.252.88.3/radioarkistoweb.nsf/sivut/etusivu>

<http://www.montakertaakaupunkiin.fi/wandora/flash/index.html>

<http://www.historia.edu.hel.fi/index.php>

